

Dosarul nr. 2rac-145/22

1 2-15192396-01-2rac-30062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. A. Miron)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
xxxxx,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă către xxxxx
împotriva xxxxx cu privire la obligarea transmiterii actelor translative de proprietate
asupra autovehiculului de model xxxxx, încasarea prejudiciului material în mărime
de 22300 de euro, ce constituie echivalentul devalorizării obiectului contractului de
leasing și a venitului ratat în mărime de 30550 de euro, ca urmare a neinvestirii de
către reclamantă în activitatea de antreprenariat a sumei de 76000 de euro, și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de către xxxxx, și a fost menținută hotărârea din 13
noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

constată:

La data de 27 octombrie 2015 xxxxx a depus cerere de chemare în judecată
împotriva xxxxx, ulterior aceasta fiind concretizată, cu privire la obligarea
transmiterii actelor translative de proprietate asupra autovehiculului de model
xxxxx, încasarea prejudiciului material în mărime de 22300 de euro, ce constituie
echivalentul devalorizării obiectului contractului de leasing și a venitului ratat în
mărime de 30550 de euro, ca urmare a neinvestirii de către reclamantă în activitatea
de antreprenariat a sumei de 76000 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 27 noiembrie 2012 a
încheiat cu xxxxx, în calitate de finanțator, contractul de leasing financiar xxxxx,
prin care ultima i-a transmis xxxxx dreptul de folosință asupra autovehiculului de
model xxxxx, contra plății periodice a ratelor de leasing, obligându-se la sfârșitul
perioadei de leasing să transmită obiectul leasingului în proprietatea reclamantei, în

cazul respectării condițiilor de plată.

Reclamanta a menționat că, la data de 24 aprilie 2014, xxxxx a înaintat în Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova o cerere privind revendicarea obiectului contractului de leasing și încasarea datoriilor în sumă de 12746,54 de euro, precum și a cheltuielilor suportate. Iar, la data de 24 iunie 2014 părțile au încheiat o tranzacție de împăcare, prin care xxxxx s-a obligat să achite în beneficiul xxxxx suma de 17136,38 de euro și 17500 de lei până la data de 15 iulie 2014. La rândul său, xxxxx s-a obligat să perfecteze și să elibereze xxxxx, toate actele translativ de proprietate asupra autovehiculului nominalizat în termen de 5 zile, din momentul achitării sumei indicate în tranzacție.

Astfel, la data de 24 iunie 2014 xxxxx a achitat în contul xxxxx suma de 345490,31 de lei, convenită prin tranzacția confirmată prin hotărârea arbitrală nr. 36/270/14 din 25 iunie 2014.

Reclamanta a relevat că, fiind convinsă că a dobândit dreptul de proprietate asupra obiectului leasingului, la data de 25 iunie 2014 a încheiat cu persoana fizică xxxxx, un contract prealabil de vânzare-cumpărare xxxxx, prin care s-a obligat să încheie contractul de vânzare-cumpărare a autovehiculului până la 15 iulie 2014 la prețul de 76000 de euro, urmând ca suma de 15000 de euro să fie achitată cu titlu de arvună, iar restul sumei după semnarea contractului de vânzare-cumpărare de bază.

Respectiv, la data de 27 iunie 2014, cumpărătorul xxxxx a achitat în beneficiul xxxxx, suma de 15000 de euro, conform ordinului de plată nr. 1, însă deoarece xxxxx nu a întocmit actele translativ de proprietate, contractul nu a fost încheiat, iar xxxxx a fost prejudiciată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din 13 noiembrie 2017, s-a încetat procesul pe capătul de cerere cu privire la obligarea transmiterii actelor translativ de proprietate referitoare la autovehiculul de model xxxxx.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cererea de chemare în judecată depusă de xxxxx împotriva xxxxx, cu privire la încasarea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.30-38, vol.II).

La 14 decembrie 2017, xxxxx a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 iulie 2020, a fost admis apelul declarat de xxxxx, s-a casat hotărârea din 13 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, fiind emisă o nouă hotărâre prin care, cererea de chemare în judecată depusă de xxxxx împotriva xxxxx cu privire la repararea prejudiciului material a fost admisă parțial. S-a încasat din contul xxxxx în beneficiul xxxxx prejudiciul material în forma venitului ratat în sumă de 569820 de lei, și taxa de stat proporțional pretențiilor admise în sumă de 17094,60 de lei, aferentă acțiunii înaintate, și 12820,95 de lei, aferentă apelului declarat. În rest pretențiile xxxxx au fost respinse ca neîntemeiate (f.d.40-47, vol. III).

Prin decizia din 14 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de xxxxx S-a casat decizia din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de xxxxx împotriva xxxxx

cu privire la încasarea prejudiciului material, și s-a remis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.95-102, vol. III).

Prin decizia din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de xxxxx, fiind menținută hotărârea din 13 noiembrie 2017 a Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani (f.d.136-147, vol. III).

Pentru a pronunța această decizie instanța de apel a menționat că, prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și a indicat complet situația de fapt, sub toate aspectele invocate de participanți la proces.

Instanța de apel a considerat ca fiind neîntemeiată cerința xxxxx privind încasarea de la xxxxx în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 22300 de euro, echivalentul devalorizării obiectului contractului de leasing, în condițiile în care nu a fost făcută dovada suportării acestuia. Or, devalorizarea bunului s-a datorat omisiunilor xxxxx de a iniția executarea silită a tranzacției de împăcare.

Instanța de apel a făcut referire la prevederile art.923 alin.(1) din Codul civil, potrivit cărora, prin contractul de leasing, o parte (locator) se obligă, la cererea unei alte părți (locatar), să asigure posesiunea și folosința temporară a unui bun, cumpărat sau produs de locator, contra unei plăți periodice (rate de leasing).

Iar, în conformitate cu art.3 din Legea cu privire la leasing nr.59 din 28 aprilie 2005, contractul de leasing este definit ca fiind un contract în a cărui bază o parte (locator) se obligă la cererea unei alte părți (locatar) să-i asigure posesiunea și folosința temporară a unui bun, achiziționat sau produs de locator, contra unei plăți periodice (rată de leasing), iar la expirarea contractului să respecte dreptul de opțiune a locatarului de a cumpăra bunul, a prelungi contractul de leasing ori a face să înceteze raporturile contractuale.

Totodată, conform dispozițiilor art.9 alin.(1) din Legea cu privire la leasing nr.59 din 28 aprilie 2005, locatorul își menține dreptul de proprietate asupra bunului dat locatorului în posesiune și folosință temporară.

Astfel, instanța de apel a conchis că, automobilul se află în proprietatea companiei de leasing până la achitarea integrală a acestuia.

În contextul celor sus indicate, instanța de apel a dedus că, dreptul de proprietate asupra obiectului leasingului survine ulterior semnării actului de transmitere a dreptului de proprietate. Însă, în speța dedusă judecării un asemenea act de predare primire nu a fost întocmit, ceea ce denotă că până în prezent xxxxx nu a devenit proprietarul autovehiculului de model xxxxx, care a fost transmis acesteia în posesie și folosință de către xxxxx. Or, xxxxx nu poate fi recunoscut ca fiind dobânditor al bunului în litigiu.

Iar, nefiind proprietar al autovehiculului de model xxxxx, xxxxx nu era în drept să inițieze procesul de vânzare a autovehiculului nominalizat. Or, la momentul întocmirii contractului prealabil de vânzare-cumpărare nr. xxxxx între xxxxx și xxxxx, apelanta xxxxx avea doar dreptul de folosință și posesiune asupra bunului care, de altfel, nu poate fi asimilat dreptului de proprietate și, respectiv, dispoziție asupra mijlocului de transport. Or, doar xxxxx este responsabilă de toate riscurile asumate, și implicit vis - a - vis de consecințele legate de contractul prealabil, încheiat cu xxxxx.

Instanța de apel a invocat prevederile art. 572 Cod civil, conform cărora

temeiul executării rezidă în existență unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Mai mult, instanța de apel a relevat că, reieșind din corespondența dintre xxxxx și xxxxx rezultă că, contractul prealabil de vânzare-cumpărare xxxxx, încheiat între xxxxx și xxxxx a încetat de fapt. Or, xxxxx i-a comunicat lui xxxxx despre restituirea sumei de 15000 de euro și scutirea achitării dublei arvune.

În confirmarea încetării contractului prealabil menționat, instanța de apel a invocat încheierea din 01 septembrie 2015 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, prin care s-a dispus restituirea cererii de chemare în judecată depusă de xxxxx împotriva xxxxx, intervenient accesoriu xxxxx privind încasarea dublei arvune.

În afară de aceasta, instanța de apel a făcut referire la art.610 alin.(1)-(2) din Codul civil, conform căruia, despăgubirea pe care o datorează debitorul pentru neexecutare cuprinde atât prejudiciul efectiv cauzat creditorului, cât și venitul ratat. Ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale. Este reparabil numai prejudiciul care reprezintă efectul nemijlocit (direct) al neexecutării.

În contextul normelor legale sus indicate, instanța de apel a apreciat ca fiind nejustificată legal și pretenția xxxxx de încasare de la xxxxx a venitului ratat, în condițiile în care nu a fost făcută dovada suportării acestuia.

Or, la data depunerii de către xxxxx a cererii de chemare în judecată - 27 octombrie 2015, contractul prealabil de vânzare-cumpărare xxxxx, încheiat între xxxxx și xxxxx, era caduc, neavând putere juridică, neproducând careva efecte în trecut și viitor, care nu poate servi drept probă concludentă la calcularea venitului ratat, în condițiile în care la momentul semnării contractului prealabil de vânzare-cumpărare, xxxxx nu avea dreptul de a vinde un bun, care încă nici nu-i aparținea de drept, sau de a-și asuma obligația de înstrăinare a acestuia.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, prin tranzacția de împăcare din 24 iunie 2014 părțile au convenit la soluționarea amiabilă și definitivă a litigiilor, ce rezultă din contractul de leasing financiar nr. xxxxx.

Instanța de apel a relevat că, prin hotărârea arbitrală irevocabilă prin neatacare, nr. xxxxx, emisă de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, în componența arbitrilor xxxxx s-a dispus confirmarea tranzacției de împăcare semnată între xxxxx și xxxxx la data de 24 iunie 2014.

Instanța de apel a invocat prevederile art.33 alin.(2)-(3) din Legea nr.23-XVI din 22 februarie 2008 cu privire la arbitraj, conform căroră, partea câștigătoare poate cere eliberarea titlului executoriu asupra hotărârii arbitrale. Încheierea judecătorească cu privire la eliberarea titlului executoriu asupra hotărârii arbitrale sau refuzul eliberării acestui titlu trebuie pronunțată în decursul a 30 de zile de la data depunerii cererii. Procedura de eliberare a titlului executoriu asupra hotărârilor arbitrale este reglementată de Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Hotărârea arbitrală asupra căreia a fost eliberat titlu executoriu se execută silit, similar modului de executare a unei hotărâri judecătorești.

Instanța de apel a relevat că, deși avea dreptul de a cere eliberarea titlului executoriu în vederea executării silite a hotărârii arbitrale, xxxxx nu a uzat de

acest drept mai bine de 5 ani, procedura de executare a hotărârii arbitrale nr. xxxxx fiind intentată abia în anul 2019.

Cu referire la încasarea prejudiciul material în forma venitului ratat, instanța de apel a menționat că, pretențiile xxxxx se bazează pe hotărârea Tribunalului Arbitral al Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova din 25 iunie 2014. Însă, xxxxx nu a depus o cerere de eliberare a titlului executoriu pentru executarea silită a hotărârii arbitrale.

Instanța de apel a menționat că, venitul ratat, de fapt, reprezintă câștigul, pe care nu l-a realizat creditorul din cauza neexecutării sau executării defectuoase a obligației de către debitor; acesta fiind beneficiul pe care trebuia în mod normal să-l obțină creditorul, dacă debitorul își îndeplinea obligația în modul cuvenit.

La caz, neexecutarea hotărârii arbitrale, nu poate fi imputată comportamentului xxxxx Or, prejudiciul material -venitul ratat, suportat de xxxxx a survenit doar din lipsa acțiunilor ultimei în sensul executării hotărârii judecătorești.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată cerința xxxxx potrivit căreia, aceasta ar fi în drept să solicite repararea venitului ratat în condițiile în care, nefiind proprietara bunului, nu a avut posibilitatea de a obține un avantaj. Or, la caz, lipsește sursa unui eventual avantaj.

Instanța de apel a constatat că, cererea privind dispunerea efectuării expertizei a devenit caducă din motiv că, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, reprezentantul apelantei xxxxx , a comunicat că nu solicită efectuarea expertizei în comisie, deoarece la materialele cauzei este anexată cererea intimată xxxxx care nefiind prezentă nici la următoarele ședințe de judecată din 08 februarie 2022 și nici din 15 februarie 2022, nu s-a expus asupra acestui aspect.

Instanța de apel a menționat că, este de principiu faptul că dreptul civil sancționează neexecutarea contractului, numai în măsura în care aceasta a provocat un prejudiciu.

Invocînd prevederile art.9 alin.(1)din Legea nr.59 din 28 aprilie 2005 cu privire la leasing, și art.14 alin.(1) din Codul civil, instanța de apel a relevat că, posibilitatea persoanelor de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor, fiindu-i atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile. Iar, în condițiile în care de către xxxxx nu fost făcută dovada comiterii de către xxxxx a unei fapte ilicite, sunt nejustificate solicitările xxxxx de a cere despăgubiri.

În afară de aceasta, instanța de apel a menționat că, în condițiile în care s-a constatat că xxxxx nu este proprietar al autovehiculului de model xxxxx, xxxxx nu este persoana lezată în drepturi și prin urmare, aceasta nu dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului.

Instanța de apel a relevat că, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanta xxxxx sunt declarative și nu au suport juridic.

Totodată, instanța de apel a invocat că, apelanta xxxxx utilizând calea de atac, nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

La data de 08 iunie 2022 xxxxx au declarat recurs împotriva deciziei deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.149-158, vol. III)..

În motivarea recursului au invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Recurenta a indicat argumente similare celor reflectate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, recurenta a relevat că obiectul prezentului litigiu reiese din circumstanțele ce au avut loc până la data de 01 martie 2019, astfel încât aplicabile speței sunt dispozițiile legislației în vigoare la data desfășurării raportului juridic litigios și anume, a Codului civil în redacția de până la 01 martie 2019.

De asemenea, recurenta a invocat că, la data de 24 iunie 2014 a achitat către xxxxx suma de 345490,31 de lei, convenită prin tranzacția de împăcare, încheiată în aceeași zi.

Totodată, recurenta a menționat că, xxxxx nu a prezentat nicio probă, care ar demonstra executarea obligației corelative prevăzută la pct.1.4 din tranzacția nominalizată, referitor la transmiterea dreptului de proprietate asupra autovehiculului de model xxxxx, obligație care trebuia executată în termen de 5 zile de la data de 24 iunie 2014, când a fost achitată suma indicată în tranzacția de împăcare.

Recurenta a relevat că, prin neexecutarea obligației prevăzută de tranzacția din 24 iunie 2014, xxxxx i-a cauzat un prejudiciu sub forma venitului ratat în mărime de 569820 de lei.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii, prin care să admisă cererea de chemare în judecată depusă de xxxxx.

La data de 30 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului xxxxx copia recursului, cu posibilitatea depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință la recursul xxxxx.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la data de 14 mai 2022 (f. d. 148, vol. III).

Astfel, recursul declarat de xxxxx împotriva deciziei din 15 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău la data de 08 iunie 2022, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către xxxxx nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către xxxxx, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către către xxxxx ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către către xxxxx se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan